

ยุทธศาสตร์สุกร จังหวัดเชียงใหม่ ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๗

๑. สถานการณ์ปัจจุบัน

๑.๑ ข้อมูลพื้นฐาน

สุกรเป็นสัตว์เลี้ยงที่รู้จักกันดีมีชื่อเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า หมู การเลี้ยงหมูมีมาเป็นเวลานานหลายพันปี ประเทศจีนเป็นชาติแรกที่เริ่มเลี้ยงหมูต่อมาได้แก่ ประเทศอังกฤษ ในปัจจุบันการเลี้ยงหมูมีแพร่หลายทั่วโลก หลายประเทศในแถบเอเชีย ยุโรป และอเมริกา ได้ปรับปรุงการเลี้ยงหมูจนได้ผลดีสามารถนำผลผลิตจากหมูมาเป็นสินค้าส่งออก ไส้กรอก แฮม เบคอน และอาหารกระป๋องอื่น ๆ ที่ทำจากเนื้อหมูเป็นที่นิยมรับประทานกันทั่วไป เนื้อหมูอุดมด้วยโปรตีนและไขมันมีประโยชน์ต่อร่างกายมากใช้ประกอบอาหารได้หลายชนิดเราควรทำให้สุกด้วยการลวก ต้ม หรือทอดก็ได้เพื่อป้องกันพยาธิที่อาจมีอยู่ในเนื้อหมูดิบ

หมูเป็นสัตว์สี่เท้าที่นิยมเลี้ยงกันมากเพราะเลี้ยงง่ายโตเร็วและให้ลูกเร็ว หมูมีสีขนและรูปร่างลักษณะที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับชนิดของพันธุ์หมูที่นิยมเลี้ยงแต่ดั้งเดิมเป็นหมูพันธุ์พื้นเมืองส่วนใหญ่มีรูปร่างอ้วน เตี้ย สะโพกเล็ก หลังแอ่น และท้องยานลากดิน ลำตัวมีสีขาวและสีดำปนกัน หมูพันธุ์พื้นเมืองบางชนิดมีหนังหยาบและย่นเมื่อโตเต็มที่จะขูดหนังไปนิยมนำมาทำไส้กรอก หมูพันธุ์พื้นเมืองส่วนใหญ่มีรูปร่างอวบปานกลางหรือปานกลางซีเมนต์มีบางบ้านเท่านั้นที่สร้างคอกให้หมูอยู่ การเลี้ยงเป็นแบบง่าย ๆ โดยเอาเศษอาหารต่าง ๆ ที่เหลือจากคนมารวมผสมให้หมูกิน หมูกินจุและกินอาหารไม่เลือกชนิดนอกจากนั้นผู้เลี้ยงยังใช้ผักที่หาได้ทั่วไป เช่น ผัก บั้ว ผักตบชวา จอก แหน หรือหยวกกล้วยสับละเอียดผสมกับรำข้าวและน้ำเป็นอาหารให้หมูกิน เมื่อหมูโตจะนำไปขายฆ่าเพื่อเอาเนื้อเป็นอาหารหรือนำหมูตัวผู้และหมูตัวเมียมาผสมพันธุ์เพื่อให้มีลูกหมูมาเลี้ยงต่อไป

ในปัจจุบันการเลี้ยงหมูก้าวหน้าไปจากเดิมมากมีการสั่งซื้อพันธุ์ต่างประเทศเข้ามาหลายพันธุ์ เช่น หมูพันธุ์แลนด์เรซที่มีถิ่นกำเนิดจากประเทศเดนมาร์กและหมูพันธุ์ลาร์จไวต์ที่มีถิ่นกำเนิดจากประเทศอังกฤษ เป็นต้น หมูพันธุ์ที่สั่งเข้ามาจากต่างประเทศได้รับความนิยมมากกว่าหมูพันธุ์พื้นเมืองเพราะมีรูปร่างลักษณะดีสามารถเพิ่มน้ำหนักได้เร็วกว่าหมูพันธุ์พื้นเมือง เนื้อมีไขมันน้อยขายได้ราคาดี วิธีการเลี้ยงและการผสมพันธุ์ได้รับการปรับปรุงขึ้นมาก มีการสร้างคอกและโรงเรือนให้หมูอยู่ โรงเรือนบางแห่งสร้างอยู่บนดินเทพื้นด้วยซีเมนต์โดยเทให้ลาดต่ำออกไปทางด้านหลังเพื่อสะดวกในการทำความสะอาดกวาดเก็บขี้หมู บางแห่งยกพื้นสูงช่วยให้อากาศถ่ายเทได้ดีเพื่อให้หมูสมบูรณ์แข็งแรงผู้เลี้ยงให้อาหารผสมที่มีคุณค่าและจัดให้หมูได้ฉีควัคซีนตามกำหนดการคัดเลือกพันธุ์หมูที่ดีมาผสมทำให้ลูกหมูมีโอกาสรอดตายสูง การเลี้ยงหมูทุกวันนี้จึงเปลี่ยนจากการเลี้ยงแบบหลังบ้าน บ้านละ ๒-๓ ตัว มาเป็นการเลี้ยงหมูจำนวนมากเพื่อการค้า

พันธุ์ของหมูเปลี่ยนไปตามความต้องการของผู้เลี้ยงและผู้บริโภค ลักษณะของอาหารที่หมูกิน และตามความประสงค์ของผู้ผสมพันธุ์ การนำหมูพันธุ์ดีหลายพันจากต่างประเทศมาผสมพันธุ์ทำให้เกิดหมูพันธุ์ใหม่ ๆ ขึ้น หมูพันธุ์ต่างประเทศที่นิยมเลี้ยงกันมากและได้ผลดีมีหลายพันธุ์ เช่น พันธุ์แลนด์เรซ พันธุ์ลาร์จไวต์ พันธุ์ดู ร็อกและพันธุ์ลูกผสมต่าง ๆ หมูพันธุ์ต่างประเทศได้รับความนิยมมากกว่าหมูพันธุ์พื้นเมืองเพราะเติบโตเร็วมีคุณภาพของซากดี (คุณภาพของซากที่ดี คือ ต้องมีเนื้อแดงมาก ไขมันน้อย ทำให้ขายได้ราคาสูง) สามารถเปลี่ยนอาหารที่กินเข้าไปให้เป็นเนื้อได้มากจึงขุนให้อ้วนได้ง่าย หมูอายุ ๕-๖ เดือน เมื่อได้อาหารเต็มที่จะมี

น้ำหนักราว ๙๐-๑๐๐ กิโลกรัมก็ขายส่งตลาดได้ คุณภาพซากมีเนื้อแดงมาก ไขมันบาง หมูหนุ่มหมูสาวที่สมบูรณ์ก็อาจตัดไว้สำหรับผสมพันธุ์เพื่อเอาลูกเลี้ยงต่อไป

๑.๒ ข้อมูลการเลี้ยงสุกร

ปี ๒๕๖๓ จังหวัดเชียงใหม่ มีจำนวนสุกร ๓๕๔,๕๑๐ ตัว มีจำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร ๑๓,๘๓๓ ตัว แยกเป็นรายอำเภอดังต่อไปนี้ อำเภอเมืองเชียงใหม่ มีจำนวนสุกร ๕๙ ตัว จำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร ๔ ตัว อำเภอจอมทอง มีจำนวนสุกร ๒๕,๘๖๕ ตัว จำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร ๙๐๙ ตัว อำเภอแม่แจ่ม มีจำนวนสุกร ๑๕,๒๐๗ ตัว จำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร ๑,๓๑๓ ตัว อำเภอเชียงดาว มีจำนวน ๑,๔๘๒ ตัว จำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร ๓๔ ตัว อำเภอแม่แตง มีจำนวนสุกร ๙๒,๗๕๙ ตัว จำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร ๘๙๖ ตัว อำเภอแม่ริม มีจำนวนสุกร ๒,๑๖๒ ตัว จำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร ๑๕๕ ตัว อำเภอสะเมิง มีจำนวนสุกร ๒,๔๔๕ ตัว จำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร ๖๘๗ ตัว อำเภอฝาง มีจำนวนสุกร ๑๗,๘๖๑ ตัว จำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร ๓๕๔ ตัว อำเภอแม่อาว มีจำนวนสุกร ๖๔,๖๙๐ ตัว จำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร ๒,๓๔๖ ตัว อำเภอพร้าว มีจำนวนสุกร ๑๗,๔๘๑ ตัว จำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร ๘๐๒ ตัว อำเภอสันป่าตอง มีจำนวนสุกร ๕,๘๕๑ ตัว จำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร ๒๕๘ ตัว อำเภอสันกำแพง มีจำนวนสุกร ๑๐,๒๓๒ ตัว จำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร ๑๘๖ ตัว อำเภอสันทราย มีจำนวนสุกร ๑,๒๒๐ ตัว จำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร ๔๔ ตัว อำเภอหางดง มีจำนวนสุกร ๖๔๗ ตัว จำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร ๒๒ ตัว อำเภอฮอด มีจำนวนสุกร ๔,๙๒๕ ตัว จำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร ๘๒๑ ตัว อำเภอดอยเต่า มีจำนวนสุกร ๘๐๗ ตัว จำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร ๘๓ ตัว อำเภออมก๋อย มีจำนวนสุกร ๒,๗๖๖ ตัว จำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร ๙๕๐ ตัว อำเภอสารภี มีจำนวนสุกร ๔,๓๒๘ ตัว จำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร ๑๘๕ ตัว อำเภอเวียงแหง มีจำนวนสุกร ๑,๓๗๗ ตัว จำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร ๒๗๖ ตัว อำเภอไชยปราการ มีจำนวนสุกร ๔,๓๘๘ ตัว จำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร ๒๑๐ ตัว อำเภอแม่วาง มีจำนวนสุกร ๑๗,๖๐๘ ตัว จำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร ๖๑๖ ตัว อำเภอแม่อน มีจำนวนสุกร ๔,๑๐๓ ตัว จำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร ๑๐๘ ตัว อำเภอดอยหล่อ มีจำนวนสุกร ๓๗,๗๖๙ ตัว จำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร ๑๘๓ ตัว อำเภอกัลยาณิวัฒนา มีจำนวนสุกร ๓,๔๗๗ ตัว จำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร ๕๕๖ ตัว

๑.๓ การวิเคราะห์ศักยภาพการผลิต

๑.๓.๑ เงินลงทุน

ต้นทุนการเลี้ยงสุกรขุน ต้นทุนการเลี้ยงสุกรตามการคำนวณของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ปี ๒๕๖๒ กรณีซื้อลูกสุกรมาเลี้ยงเอง ๖๔.๖๑ - ๖๘.๕๖ บาท/กิโลกรัม กรณีผลิตลูกสุกรเอง ๖๔.๔๘ - ๖๕.๐๓ บาท/กิโลกรัม

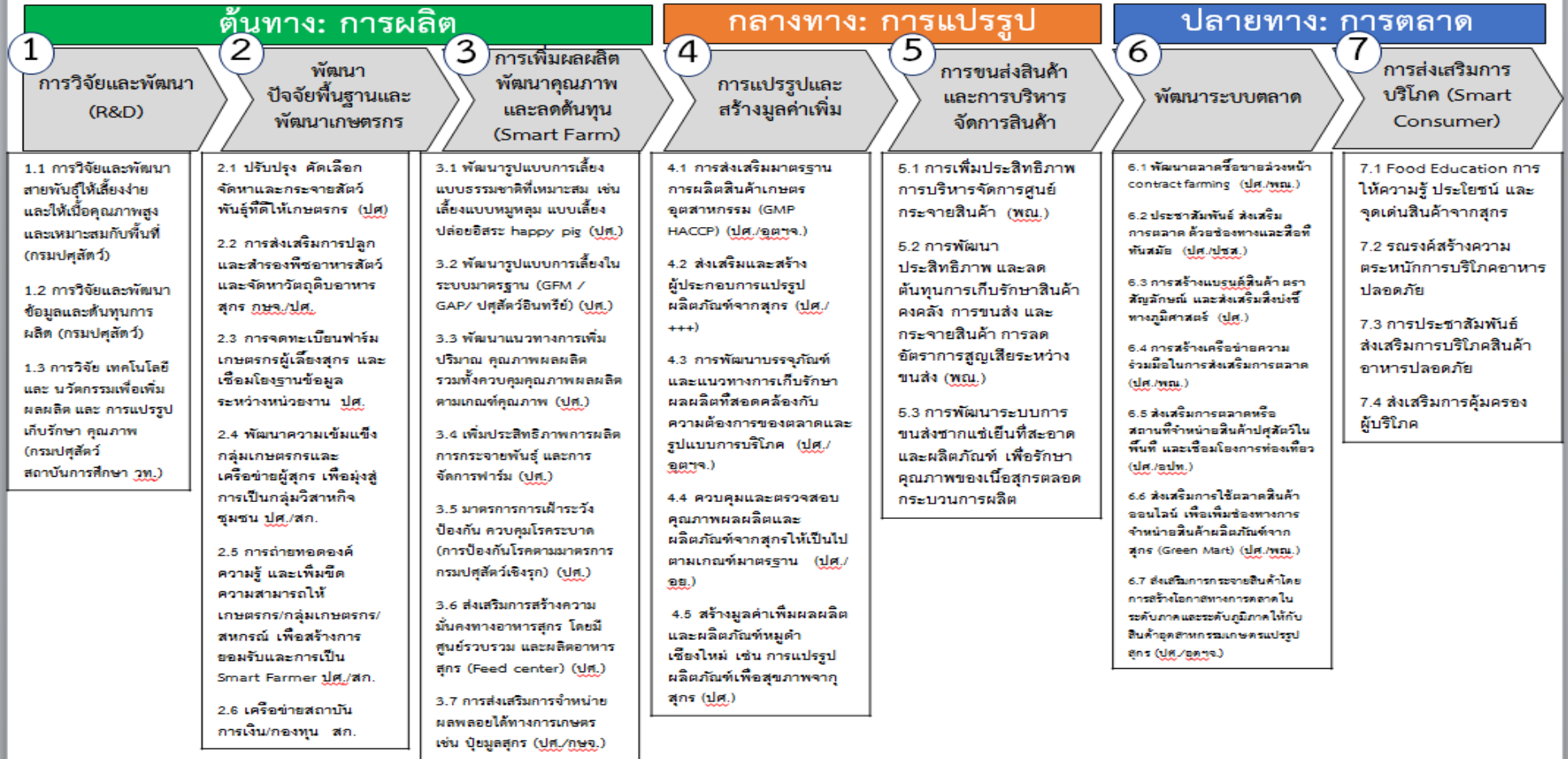
ต้นทุนการผลิตสุกรขุนจากน้ำหนัก ๑๕ กก. จนถึงจับขายที่ ๑๐๐ กก. คำนวนจาก ค่าพันธุ์ลูกสุกร ค่าอาหาร ค่ายาและวัคซีน ค่าแรงงานและสวัสดิการ ค่าใช้จ่ายอื่นๆ อัตราการสูญเสีย ตายและคัตทิ้ง ค่าเสื่อมโรงเรือนและอุปกรณ์ ค่าดอกเบี้ยเงินกู้และเงินหมุนเวียน รวมต้นทุนการผลิตสุกรขุน ๑ ตัว ประมาณ ๓,๗๐๐ บาท

๑.๓.๓ ผลตอบแทน

ราคาสุกรมีชีวิตหน้าฟาร์ม ณ ปัจจุบัน ๗๒ - ๗๖ บาท/ กิโลกรัม

๑.๔ การวิเคราะห์ห่วงโซ่คุณค่า

วิเคราะห์ห่วงโซ่มูลค่า (Value Chain) และปัจจัยสู่ความสำเร็จ (Critical Success Factor) ด้วย Generic VC
ผลิตภัณฑ์ศักยภาพ (Product Champion).....สุกร.....

๒. ยุทธศาสตร์

๒.๑ วิสัยทัศน์

ปริมาณสุกรเพียงพอต่อการบริโภค ระบบการผลิตมีมาตรฐาน สร้างรายได้อย่างยั่งยืน

๒.๒ พันธกิจ

- ๑) พัฒนาพันธุ์ อาหาร สุขภาพ เพิ่มศักยภาพการผลิต
- ๒) ส่งเสริมการเลี้ยง
- ๓) สร้างความเข้มแข็งให้แก่เกษตรกร และกลุ่มเกษตรกร
- ๔) ยกระดับการผลิตทั้งระบบให้มีความปลอดภัย และได้รับรองมาตรฐาน
- ๕) เพิ่มมูลค่าสินค้าและผลิตภัณฑ์
- ๖) ขยายตลาดสินค้าและผลิตภัณฑ์

๒.๓ วัตถุประสงค์

- ๑) เพื่อขยายกำลังการผลิต
- ๒) เพื่อยกระดับความปลอดภัย และได้มาตรฐาน
- ๓) เพื่อเพิ่มมูลค่าและขยายตลาด
- ๔) เพื่อพัฒนาการผลิตทั้งระบบให้เกิดความยั่งยืน

๒.๔ เป้าหมาย

เป็นสินค้าปศุสัตว์หลักที่เป็นแหล่งโปรตีนสำคัญ สร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้บริโภคได้ และสามารถสร้างรายได้ให้กับผู้ผลิตได้อย่างยั่งยืน

๒.๕ ยุทธศาสตร์

- ๑) พัฒนาศักยภาพการผลิต
- ๒) พัฒนาระบบการผลิตให้มีความความปลอดภัย และได้มาตรฐาน
- ๓) พัฒนาการแปรรูปสร้างมูลค่าเพิ่ม
- ๔) พัฒนาการตลาด

๒.๖ ประเด็นยุทธศาสตร์

- ๑) ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาศักยภาพการผลิต
 - กลยุทธ์การผลิต
 - กลยุทธ์การควบคุมป้องกันโรค
- ๒) ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาระบบการผลิตให้มีความความปลอดภัย และได้มาตรฐาน
 - กลยุทธ์พัฒนาการเลี้ยงรายย่อยหรือรายฟาร์มให้ได้มาตรฐาน
 - กลยุทธ์พัฒนาโรงฆ่าให้ได้มาตรฐาน
 - กลยุทธ์พัฒนาสถานที่จำหน่ายให้ได้มาตรฐาน
- ๓) ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาการแปรรูปสร้างมูลค่าเพิ่ม
 - กลยุทธ์พัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปให้หลากหลายและตอบสนองต่อความต้องการของตลาด

กลยุทธ์พัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปให้สะอาดถูกสุขอนามัยและได้มาตรฐาน

๔) ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาการตลาด

กลยุทธ์จัดหาช่องทางการจำหน่าย

กลยุทธ์ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้

๒.๗ ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ๑) เกษตรกรมีอาชีพที่มั่นคงจากการเลี้ยงไก่พื้นเมือง
- ๒) ประชาชนมีอาหารทางเลือกที่มีคุณภาพ ปลอดภัย ได้มาตรฐาน
- ๓) ผู้ประกอบการในระบบที่เกี่ยวข้องมีอาชีพที่มั่นคง

๒.๘ แผนงานโครงการตามยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	แผนงาน/โครงการ	ตัวชี้วัด	เป้าหมายการปฏิบัติงาน					งบประมาณ					
				๒๓	๒๔	๒๕	๒๖	๒๗	๒๓	๒๔	๒๕	๒๖	๒๗	
๑) พัฒนาศักยภาพการผลิต	กลยุทธ์การผลิต	โครงการถ่ายทอดองค์ความรู้พัฒนาศักยภาพการผลิต (เพิ่มปริมาณ ลดต้นทุน)	๑๐๐ ราย	๕๐	๕๐				๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐				
	กลยุทธ์การควบคุมป้องกันโรค	โครงการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการควบคุมป้องกันโรค	๑๐๐ ราย	๕๐	๕๐				๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐				
	โครงการกองทุนยาสัตว์	๒ กองทุน				๒					๑๐๐,๐๐๐			
๒) พัฒนาระบบการผลิตให้มีความปลอดภัย และได้มาตรฐาน	กลยุทธ์พัฒนาการเลี้ยงรายย่อยหรือรายฟาร์มให้ได้มาตรฐาน	โครงการพัฒนามาตรฐานฟาร์ม (อบรม+ตรวจรับรอง)	๑๒๕ ฟาร์ม	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๔๐,๐๐๐	๔๐,๐๐๐	๔๐,๐๐๐	๔๐,๐๐๐	๔๐,๐๐๐	
	กลยุทธ์พัฒนาโรงฆ่าให้ได้มาตรฐาน	โครงการพัฒนามาตรฐานโรงฆ่าสัตว์	๑ โรง					๑					๒,๕๐๐,๐๐๐	
	กลยุทธ์พัฒนาสถานที่จำหน่ายให้ได้มาตรฐาน	โครงการพัฒนามาตรฐานสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์ (อบรม+ตรวจรับรอง)	๕๐ แห่ง	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	
๓) พัฒนาการแปรรูปสร้างมูลค่าเพิ่ม	กลยุทธ์พัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปให้หลากหลายและตอบสนองต่อความต้องการของตลาด	โครงการพัฒนาการแปรรูปผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายและตอบสนองต่อความต้องการของตลาด	๕ ผลิตภัณฑ์	๑	๑	๑	๑	๑	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	
	กลยุทธ์พัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปให้สะอาดถูกสุขอนามัยและได้มาตรฐาน	โครงการอบรมการพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปให้สะอาดถูกสุขอนามัยและได้มาตรฐาน	๕๐ ราย	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	
๔) พัฒนาการตลาด	กลยุทธ์จัดหาช่องทางการจำหน่าย	โครงการจัดแสดงสินค้าเชื่อมโยงผู้ผลิตผู้จำหน่ายผู้บริโภค	๒ งาน				๑	๑					๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐
	กลยุทธ์ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้	โครงการประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้	๕ งาน	๑	๑	๑	๑	๑	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	